

ת"פ (ראשון לציון) 32255-12-23 - בית המכס נתב"ג לוד נ' יצחק מאיר

ת"פ (ראשון-לציון) 32255-12-23 - בית המכס נתב"ג לוד נ' יצחק מאיר ואח'שלום ראשון-לציון
ת"פ (ראשון-לציון) 32255-12-23
בית המכס נתב"ג לוד

נגד

1. יצחק מאיר

2. מרים יצחק

בית משפט השלום בראשון-לציון

[28.11.2024]

כבוד השופטת, סגנית הנשיא שירלי דקל נוח

ע"י ב"כ עו"ד רונית שמש מנור

ע"י ב"כ עו"ד סלבה רודנקו

החלטה

לפניי בקשת ההגנה להורות על ביטול כתב האישום, ולחלופין על תיקונו, מכוח הוראות סעיף 149 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

לטענת ההגנה, תקנה 42 לתקנות המכס, התשכ"ו-1965 (להלן: "תקנות המכס") אינה חוקית, מאחר שלא אושרה על ידי ועדה מוועדות הכנסת, כנדרש לפי הוראות סעיף 2(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"). לשיטת ההגנה, לסעיף 2(ב) לחוק העונשין תחולה אקטיבית, ומשכך, בזמן שחלף ממועד חקיקת סעיף 2(ב) לחוק העונשין ועד היום, היה מקום להעמיד את התקנות לבחינת ועדה מוועדות הכנסת, ומשעה שהדבר לא נעשה עד כה למרות חלוף הזמן, יש להורות על ביטול כתב האישום.

לחלופין, ואם לא תתקבל בקשתה לביטול כתב האישום, עתרה ההגנה להורות על תיקון כתב האישום על דרך של שינוי הוראת החיקוק המיוחסת לנאשמים. לטענת ההגנה, המאשימה שגתה כאשר ייחסה לנאשמים עבירה על תקנה 42 לתקנות המכס. זאת, בעוד קיים סעיף עונשי מקביל הקבוע בחקיקה ראשית - סעיף 214 לפקודת המכס [נוסח חדש] (להלן: "פקודת המכס").

לטענת ההגנה, במצב דברים בו יש סתירה בין חקיקה ראשית לחקיקת משנה, יש להעדיף את החקיקה הראשית, במיוחד בשים לב להבדל בענישה הפלילית בין שני הסעיפים, כאשר העונש הקבוע לצד תקנה 42 לתקנות המכס חמור מזה הקבוע בסעיף 214 לפקודת המכס.

נוכח האמור, עתרה ההגנה לחלופין לתיקון כתב האישום על דרך של החלפת הוראת החיקוק המפורטת בכתב האישום מתקנה 42 לתקנות המכס לסעיף 214 לפקודת המכס.

בתשובתה לבקשה טענה המאשימה כי יש לדחות את בקשת ההגנה על שני סעיפיה.

אשר לבקשה לביטול כתב האישום מחמת אי חוקיות, טענה המאשימה כי תקנות המכס הותקנו טרם כניסתו לתוקף של סעיף 2(ב) לחוק העונשין אשר אינו חל למפרע, ומשכך לא היה צורך באישורן על ידי ועדה מוועדות הכנסת. כן טענה המאשימה כי בשנים שחלפו מעת חקיקת סעיף 2(ב) לחוק העונשין ועד היום לא נערך שינוי מהותי בתקנות המכס, שהיה בו כדי להצדיק בחינה מחודשת על ידי ועדה מוועדות הכנסת, למעט תיקונים טכניים בלבד, שלא שינו את מהות החובות הכלולות בתקנות.

אשר לבקשת ההגנה להורות על תיקון כתב האישום, טענה המאשימה כי סעיף 30א לפקודת המכס הוא סעיף מסמך ולא סעיף עבירה. לשיטתה, בסעיף 42 לתקנות המכס נקבעה הענישה על מי שמפר תקנה מתקנות המכס, ואין מקום להפנות לסעיף עבירה כללי בפקודת המכס, שעה שקיימת תקנה ייחודית בנושא. דיון והכרעה

ביום 13.12.2023 הוגש נגד הנאשמים כתב האישום המייחס להם עבירה של מעבר ב"מסלול הירוק", לפי תקנה 42 לתקנות המכס, יחד עם תקנות 30א', 30ג', 30ד', 30ו' לתקנות המכס וסעיף 30א' לפקודת המכס. ראשית, אדון בטענת ההגנה לפיה תקנות המכס אינן חוקיות משלא אושרו על ידי ועדה מוועדות הכנסת, בניגוד להוראות סעיף 2(ב) לחוק העונשין.

סעיף 2(ב) לחוק העונשין נחקק בשנת 1994, כמעט 30 שנה לאחר התקנת תקנות המכס שהותקנו בשנת 1965. ב-8182/18 פ"פ מושיא נ' מדינת ישראל (18.2.2020) (להלן: "עניין מושיא") דן בית המשפט העליון בטענה דומה ביחס לתקנות אחרות שהותקנו לפני חקיקת סעיף 2(ב) לחוק העונשין. בהתאם לדעת הרוב בעניין מושיא, הוראת סעיף 2(ב) לחוק העונשין אינה חלה למפרע (פס' 55, 102-107 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז). אחד מנימוקי בית המשפט העליון לדחיית הטענה בעניין מושיא, היה נימוק מעשי - בשים לב להשלכות הרחב המשמעותיות העלולות לנבוע מקבלת הטענה. בית המשפט העליון בעניין מושיא התייחס לכך שתקנות שקדמו לחקיקתו של סעיף 2(ב) לחוק העונשין הן חזון נפרץ בחיי המשפט, רבות מהן נדונות באופן קבוע בבתי המשפט ונאכפות בחיי המעשה כדבר יום ביומו. בהקשר זה, הפנה בית המשפט העליון לתקנות המכס, לשם הדגמת הבעייתיות שעלולה להיגרם אם יקבע כי סעיפי ההסמכה מכוחן הותקנו תקנות המכס, הכוללות סעיף עונשין, דורשות אישור וועדה מוועדת הכנסת, שכן דרישה זו עלולה להביא למצב אבסורדי בו כלל הקנסות שניתנו בהתבסס על תקנות אלו משנת 1994 ואילך נגבו שלא כדין (פס' 107 לפסק הדין).

נוכח האמור, טענת ההגנה לפיה לסעיף 2(ב) לחוק העונשין תחולה אקטיבית, דינה להידחות בשים לב לאמור בפסק הדין בעניין מושיא.

בהקשר זה יוער כי כל שנקבע בדנ"פ 2952/20 מושיא נ' מדינת ישראל (9.9.2020), הוא כי המחלוקת בין דעת הרוב לדעת המיעוט בפסק הדין היא חלק ממחלוקת פרשנית-יישומית, אשר אינה מצדיקה את קיומו של דיון נוסף בנושא בהרכב מורחב.

שנית, אדון בעתירה החלופית של ההגנה להורות על תיקון הוראת החיקוק בכתב האישום. כאמור, בדנא מיוחסת לנאשמים בכתב האישום עבירה של מעבר במסלול הירוק, בהתאם לתקנה 42 לתקנות המכס, יחד עם תקנות 30א, 30ג, 30ד, 30ו לתקנות המכס וסעיף 30א' לפקודת המכס.

סעיף 30א לפקודת המכס שכותרתו "חובת מתן הצהרה" קובע כי:

"(א) שר האוצר רשאי לקבוע חובה על אדם ליתן הצהרה לענין דיני המכס בכתב, בעל פה, בהתנהגות או בכל דרך אחרת.

(ב) קביעה לפי סעיף קטן (א) יכולה להיות כללית או לסוגים של בעלי טובין או לסוגי מקומות".

סעיף זה הוא סעיף כללי המסמך את שר האוצר לקבוע חובת מתן הצהרה בענייני מכס, דבר שנקבע, הלכה למעשה, במסגרת סעיפים 30א-ו רבתי לתקנות המכס.

תקנה 42 לתקנות המכס, שכותרת "עונשים" קובעת כי:

"העובר על הוראה מהוראות תקנות אלה, דינו - קנס 500 לירות או ששה חדשי מאסר".

לשיטת ההגנה, היה נכון להעמיד את הנאשמים לדן לפי הוראות סעיף 214 לפקודת המכס שכותרתו "ענישה כללית" הקובע:

"כל העובר על הוראה מהוראות פקודה זו ולא נקבעה לה בפקודה עונש אחר, דינו - מאסר ששה חדשים או קנס 100 לירות או שני הענשים כאחד".

עיון הן בכותרת סעיף 214 לפקודת המכס והן בתוכנו מלמדים כי מדובר בסעיף ענישה כללי, המיועד רק למקרים בהם לא נקבעה ענישה אחרת מתאימה וייחודית בדן. זאת, בעוד שבדנא בתקנות המכס, שהותקנו לפי דין ובהתאם להוראה המסמיכה הקבועה בפקודת המכס, מצוי סעיף עונשי ייחודי, הוא סעיף 42 לתקנות המכס.

במצב דברים זה, בו קיימת תקנה עונשית ספציפית שנקבעה בתקנות המכס, ברי כי אין מקום לפנות לענישה הכללית הקבועה בפקודת המכס, בשים לב לכך שהעבירה המיוחסת לנאשמים בכתב האישום היא לפי ההוראות שנקבעו בתקנות המכס, ולא מדובר בעבירה לפי הוראה מפקודת המכס בלבד.

נוכח כלל הנימוקים המפורטים לעיל, אני דוחה את בקשת ההגנה על שני חלקיה.

המזכירות תשלח העתק ההחלטה לבאי כוח הצדדים.

ניתנה היום, כ"ז חשוון תשפ"ה, 28 נובמבר 2024, בהעדר הצדדים.